

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 11.3.2008
KOM(2008) 135 lõplik

**KOMISJONI TEATIS
EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE**

Euroopa ametid – edasised sammud

{SEK(2008) 323}

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

Euroopa ametid – edasised sammud

(EMPs kohaldatav tekst)

1. SISSEJUHATUS

Viimastel aastatel on ametite kasutamine peamiste ülesannete täitmisel leidnud kindla koha Euroopa Liidu tegevuses. Ametid on muutunud osaks liidu institutsioonilisest raamistikust. Enamik liikmesriike käitub samamoodi ja kasutab ameteid selleks, et läheneda kindlaksmääratud ülesannetele erineva nurga alt.

Ametite teenuste aktiivsemal kasutamisel on mitmeid põhjuseid. Nende abil on komisjonil võimalus keskenduda peamistele ülesannetele ja delegerida teatavaid tööülesandeid välisasutustele. Nad toetavad otsustusprotsessi, koondades Euroopa või riigi tasandil olemasolevaid tehnilisi või erialaseid teadmisi. Lisaks sellele aitab ametite asumine väljaspool Brüsselit või Luxembourgit kaasa liidu paremale tajumisele.

Ametite arv järjest suureneb ja nad tegelevad mitmete oluliste ülesannetega erinevates poliitikavaldkondades. Ametitele on eraldatud ka märkimisväärset hulgal vahendeid. Sellest tulenevalt on järjest olulisem saavutada selgus nende rollis ja tagada, et kõnealused avalik-õiguslikud ametid võtavad täieliku vastutuse oma tegevuse eest.

Ametite olulisus ELi haldusraamistikus eeldab, et ELi institutsioonide vahel valitseks ühine arusaam ametite rollist ja eesmärgist. Praegu selline ühine arusaam puudub. Konkreetseid ülesandeid täitvate ametite loomisega (komisjoni ettepanekul ning Euroopa Parlamendi ja/või ministrite nõukogu otsusega) ei ole kaasnenud ühist arusaama ametite rollist liidus. Sellise tervikliku visiooni puudumine tähendab, et ametitel on raskem teha oma tööd tõhusalt ja panustada ELi tervikuna.

Komisjon on arvamusel, et nüüd on sobilik aeg taas algatada arutelu ametite rolli ja nende koha üle ELi juhtimises. Ameteid käsitlev ühtne poliitiline lähenemisviis aitaks suurendada ELi institutsioonilise masinavärgi ühe olulise osa läbipaistvust ja tõhusust.

*****

Ametid kuuluvad kahte peamisesse rühma, millel mõlemal on erinevad tunnusjooned ja millega kaasnevad erinevad probleemid. Reguleerivatel ehk traditsioonilistel ametitel on mitmesugused konkreetsed ülesanded vastavalt nende õiguslikule alusele¹. Rakendusametid on loodud vastavalt nõukogu 2002. aastal vastuvõetud määrusele ning neil on kitsamalt piiritletud ülesanne aidata hallata ühenduse programme².

---

¹ Kõnealust liiki ameteid on nüüd 29 ja on tehtud ettepanek luua veel 2 ametit, vt lisa.

² Vt lisa.

Kõnealused kahte liiki ametid on väga erinevad. Nad erinevad oma rolli, neile usaldatud ülesannete, sõltumatuse ja juhtimistava poolest. Tõsiasi, et reguleerivad ametid on hajutatud üle kogu ELi, samal ajal kui rakendusametid asuvad Brüsselis või Luxembourgis, on vaid kõige ilmselgem näide nende erinevatest suhetest komisjoniga. Seetõttu kaasnevad kahte liiki ametitega ka erinevad probleemid ja neid peab käsitlema erinevalt.

Käesolevas teatises keskendutakse *reguleerivatele* ametitele, sest just selles küsimuses on vajadus selguse ja ühise lähenemisviisi järele.

Rakendusametitel on palju selgem koht liidu institutsioonilises raamistikus, sest nende tegevust reguleeritakse vastavalt ühtsele õiguslikule alusele³. Rakendusametite juhtimiseks lepiti hiljuti Euroopa Parlamendi eelarvekomisjoniga kokku vastav töökorraldus⁴. Nende ülesanded peavad olema seotud ühenduse programmide haldamisega, need luuakse piiratud ajavahemikuks ja need asuvad alati komisjoni peakorterit läheduses. Komisjoni vastutus rakendusametite puhul on selge: komisjon asutab need, säilitab tegeliku kontrolli nende tegevuse üle ja nimetab ametisse olulise tähtsusega töötajad. Ametite iga-aastane tegevusaruanne on lisatud need asutanud peadirektoraadi aruandele. Kõikide rakendusametite suhtes kohaldatakse komisjoni vastuvõetud standardset finantsmäärust, millega reguleeritakse eelarve koostamist ja rakendamist.

On liiga vara veel üldiselt hinnata, kas rakendusametid on olnud edukad. Need loodi alles suhteliselt hiljuti ja nende tegevust tuleb veel põhjalikult hinnata⁵. Samas näitas komisjoni korraldatud hiljutine ressursside läbivaatamine, et uue rakendusametite loomiseks ei ole sobilikke kandidaate⁶. Kui selline vajadus tekib, on komisjonil kavas esimesena uurida võimalust laiendada mõne olemasoleva rakendusameti pädevusala ja kaasata sellesse uus programm. Käesolevaid asjaolusid arvestades on ebatõenäoline, et olemasoleva finantsraamistiku kehtivusaja jooksul kuni 2013. aastani oleks vaja luua uusi rakendusametiteid.

Lisaks ametite loomisele on ELi kohustus ergutada teadusuuringuid ja majandusarengut viinud ka konkreetsete *partnerlusasutuste* loomiseni. On jõutud arusaamisele, et teatavate eesmärkide saavutamiseks peab avalik sektor tegema koostööd erasektoriga, eraldades rahalisi vahendeid ja säilitades hääleõiguse, kuid sekkumata juhtimisalaste strateegiliste otsuste tegemisse. Selle tulemuseks on sellised innovaatilised ühissettevõtted nagu ITER termotuumasünteesi valdkonnas ja SESAR lennuliikluse juhtimise valdkonnas, seitsmenda raamprogrammi raames toimuvad ühised tehnoloogiaalgatused ja Euroopa Innovatsioon- ja Tehnoloogiainstituut.

---

³ Nõukogu määrus (EÜ) nr 58/2003, 19. detsember 2002, millega kehtestatakse nende rakendusametite põhikiri, kellele usaldatakse teatavad ühenduse programmide juhtimisega seotud ülesanded (EÜT L 11, 16.1.2003).

⁴ Komisjoni liikme D. Grybauskaitė 16. oktoobri 2007. aasta kiri eelarvekomisjoni esimehele R. Bögele, DGE/ef (2007) 585.

⁵ Positiivne hinnang anti Aruka Energeetika Rakendusametite tegevusele juba 2006. aastal.

⁶ SEK(2007) 530 „Komisjoni inimressursside kavandamine ja optimeerimine ELi prioriteetide täitmiseks”.

Kõnealuste asutuste finants- ja haldusjuhtimise korda reguleeritakse vastavalt finantsmääruses sätestatud konkreetsetele eeskirjadele ja nad on eelarve täitmist kinnitava asutuse ees otseselt vastutavad. Nende olemasolu peamine eesmärk on toimida teisiti kui tavalised avaliku sektori asutused: kuigi nende tegevust rahastatakse riiklikest vahenditest, peaksid nad tegema otsuseid äriisest vaatenurgast või äriisest kogemustest lähtuvalt. Seetõttu ei ole nende puhul tegemist ametitega ja käesolevas teatises neid ei käsitleta.

2. REGULEERIVAD AMETID TÄNA

Reguleerivate ametite puhul kehtib iga ameti suhtes konkreetne valdkondlik põhimäärus, mis on tihti vastu võetud kaasotsustamismenetluse teel⁷. Aeg-ajalt nimetatakse neid traditsioonilisteks ametiteks nende pikaajalisuse tõttu ja aeg-ajalt detsentraliseeritud ametiteks, sest need asuvad hajutatult üle kogu Euroopa. Tegemist on sõltumatute juriidiliste isikutega. Enamikku ameteid rahastatakse ELi eelarvest⁸ ja mõnel juhul saavad ametid otse tasusid või makseid. Üldises finantsmääruses on sätestatud teatavad põhilised eeskirjad, eelkõige seoses ametite loomise kavaga, finantsraammääruse kohaldamisega ametite suhtes, nende raamatupidamise konsolideerimisega komisjoni raamatupidamisega ja eelarve täitmise kinnitamisega Euroopa Parlamendi poolt. Lisaks sellele on finantsraammääruses sätestatud üldised eeskirjad nende eelarve koostamise ja rakendamise, sealhulgas kontrollimise kohta. ELi eelarvest rahastatava 20 ameti eelarve täitmist kinnitab otse parlament. Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirjades on sätestatud põhimõtted, millega lubatakse kujundada ametite oma personalipoliitika. Nõudes ametitelt üldiste sätete vastuvõtmist, et rakendada personalieeskirju kooskõlas komisjoniga, on personalieeskirjade eesmärk tagada ühtne personalipoliitika ja vältida mittevajalike erinevuste tekkimist selles, kuidas ametid korraldavad värbamismenetlust ja käsitlevad karjääri võimalusi. Kõnealuste ametite loomise, nende tegevuse või nende üle teostatava järelevalve kohta aga üldised eeskirjad puuduvad.

Esimesed reguleerivad ametid – CEDEFOP (kutseõpe) ja EUROFOUND (elu- ja töötingimuste parandamise fond) – loodi 1975. aastal. 1990. aastate jooksul tõi siseturu areng kaasa mitmed uued ametid, kelle ülesanded olid rohkem tehnilist ja/või teaduslikku laadi, näiteks taimesortide ja ravimite käibelevõtu lubamine. Täiendavate ülesannete tõttu loodi uusi ameteid ning see andis eri liikmesriikidele võimaluse lubada oma territooriumile tegutseda erinevaid ameteid.

Praegu on loodud 29 reguleerivat ametit ja ettepanekud on esitatud kahe uue ameti loomise kohta (vt lisa). Kolm ametit on loodud ühise välis- ja julgeolekupoliitika valdkonnas ja kolm ametit tegelevad ELi lepingu VI jaotise alla kuuluvate küsimustega kriminaalasjades tehtava politsei- ja õigusalse koostöö valdkonnas. Reguleerivates ametites töötab ligikaudu 3800 töötajat, nende aastaeelarve on ligikaudu 1 100 miljonit eurot, sealhulgas ühenduse panus, mis on ligikaudu 559 miljonit eurot⁹. Nende ametite suurus erineb oluliselt, alates 50 inimesest, kelle tegevus on seotud taimesortidega, kuni üle 600 inimeseni ametis, mis tegeleb kaubamärkide kontrollimisega.

⁷ EÜ asutamislepingu alusel loodud 23 ametist 12 puhul on õiguslik alus EÜ asutamislepingu artikkel 308, ülejäänud on loodud vastavalt valdkondlikule lepingule ja 8 ameti põhiõigusaktid on vastu võetud kaasotsustamismenetluse teel. Vt lisa esitatud täielik nimekiri reguleerivatest ametitest.

⁸ Ühise välis- ja julgeolekupoliitika valdkonna ameteid rahastavad liikmesriigid otse.

⁹ Arvud hõlmavad ainult neid ameteid, mis on loodud EÜ asutamislepingu alusel ja kriminaalasjadega seotud politsei- ja õigusalse koostöö valdkonnas, välja arvatud Europol, mida selle praeguse õigusliku staatuse alusel rahastavad liikmesriigid. Ühise välis- ja julgeolekupoliitika valdkonnas loodud ametid kontrollib täielikult nõukogu (kõnealuseid ameteid rahastavad täies mahus liikmesriigid).

Reguleerivate ametite ülesanded on väga erinevad. Mõned saavad vastu võtta konkreetseid ja vahetult kohaldatavaid otsuseid, millega kohaldatakse kokkulepitud ELi standardeid, mõned pakuvad täiendavat tehnilist pädevust, mille alusel komisjon saab teha otsuseid, ja mõned on keskendunud kontaktide loomisele riiklike ametiasutuste vahel.

Ametite vajalikkus on eriti selgelt väljendunud jagatud pädevuste valdkonnas, kus uue poliitika rakendamiseks ühenduse tasandil on vaja tihedat koostööd liikmesriikide ja ELi vahel. Ametite loomisega on ELi tasandil võimalik koondada jõud, millele oldaks vastu, kui need oleksid koondunud institutsioonidesse.

Kõnealused ametid on osalenud ka protsessis, mille raames on teatavatel kolmandatel riikidel aidatud õppida paremini tundma EÜ õigustikku ja parimaid tavasid. Kandidaatriigid on osalenud ühenduse ametite töös alates 2000. aastast¹⁰ ja seda võimalust on sellest ajast alates laiendatud ka Lääne-Balkani riikidele ja Euroopa naabruspoliitika partnerriikidele.

Kehtivas ühenduse õigustikus on reguleerivate ametite autonoomsed volitused selgelt ja rangelt piiritletud. Ametitele ei saa anda volitust võtta vastu üldisi reguleerivaid meetmeid. Nende pädevus piirdub üksikute otsuste vastuvõtmisega vastavalt selgetele ja täpselt määratletud tingimustele konkreetses valdkonnas, kus on vaja kindlaksmääratud tehnilisi teadmisi, ja neil puudub õigus tegutseda oma äranägemise järgi. Lisaks sellele ei saa ametitele usaldada volitusi, mis võivad mõjutada kohustusi, mis vastavalt lepingule kuuluvad selgesõnaliselt komisjonile (näiteks ühenduse õiguse täitmise järelevalve).

Otsuste ettevalmistamisel ja tegemisel on ametite osaluse üks eesmärke olnud kõnealustele otsustele täiendava usaldusvääruse ja mõjuvõimu andmine. Ametid aitavad kaasa selle tõendamisele, et kõnealuste otsuste puhul on aluseks võetud tehnilised/teaduslikud põhjendused. Selleks on vaja näidata, et ametid teevad otsuseid, tuginedes usaldusväärsele teabele ja asjatundlikkusele, ja muuta läbipaistvus ja teaduslik pädevus otsuste tegemise olulisteks nõueteks. See kujutab endast ka väljakutset, sest ametite tehniline mõõde tuleks tasakaalustada vajadusega tagada, et kõik avalik-õiguslikud asutused vastutavad nõuetekohaselt oma tegevuse eest.

Reguleerivat ametit juhib tavaliselt haldusnõukogu, kes vastutab, et amet täidab ülesandeid, mis on talle põhiõigusaktiga määratud, ja ametisse nimetatud direktor, kes tagab ameti igapäevase tegevuse. Direktori nimetab tavaliselt ametisse haldusnõukogu ning haldusnõukogu omab kontrolli ameti tegevuskava, eelarve ja aastaaruande üle.

Haldusnõukogu suuruse ja koosseisu kohta on erinevaid eeskirju ja isegi juhul, kui tavaliselt on komisjon haldusnõukogus esindatud, on komisjoni esindajad alati vähemuses ja mõnikord isegi ilma hääleõiguseta. Sellega seoses tekib küsimus, kui suures ulatuses saab komisjoni pidada vastutavaks ameti vastuvõetud otsuste eest. Vastutuse küsimuse muudab keeruliseks ka see, et komisjon osaleb ametite muus tegevuses, näiteks direktori kandidaatide nimekirja koostamine, konsulteerimine tegevuskava küsimuses või hindamise teostamine. Lisaks sellele on komisjoni siseaudiitoril ametite suhtes samad volitused kui komisjoni talituste suhtes¹¹.

---

¹⁰ Teatis, 20. detsember 1999, KOM(2005) 710.

¹¹ Finantsmääruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 artikli 185 lõige 3.

Vajadus määrata kindlaks selge vastutus ametite juhtimise küsimuses on ameteid käsitleva arutelu peaküsimus. Küsimusi on tõstatatud ka seoses teatavate aspektidega muude institutsioonide ja ametite vahelistes suhetes, sealhulgas Euroopa Parlamendi rolliga direktorite nimetamisel ja nende haldusnõukogu liikmete rolli ja vastutusega, kes on nimetatud esindama teatavaid huvisid.

Reguleerivad ametid on oluliselt kaasa aidanud ELi tõhusale toimimisele. Paljudel juhtudel on ametid loonud kõrgelt hinnatud teadusliku või tehnilise oskusteabe kogumi ning aidanud seega kaasa tõhusate otsuste vastuvõtmisele institutsioonides. Teistel juhtudel on ametid näidanud oma võimekust avaliku arutelu analüüsimisel ja ergutamisel nii Euroopa kui ka rahvusvahelisel tasandil. Selle tulemusena on komisjonil olnud võimalus pühenduda põhilistele ülesannetele.

3. ÜHTNE RAAMISTIK REGULEERIVATELE AMETITELE

Et ametite arv ja mitmekesisus on suurenenud, on komisjon jõudnud otsusele, et ühtne raamistik aitaks kaasa nende toimimise ja töömeetodite selgitamisele ja ühtlustamisele. 2005. aastal esitas komisjon ettepaneku Euroopa reguleerivate ametite ühtset raamistikku käsitleva institutsioonidevahelise kokkuleppe kohta¹². Eesmärk oli kokku leppida esimese samba alla kuuluvate reguleerivate ametite loomis-, töötamis- ja kontrollimistingimustes. Kuigi need olid suunatud uutele ametitele, võiks kõnealuseid põhireegleid ametlikult või mitteametlikult kasutada ka olemasolevate ametite töö läbivaatamisel. Vaatamata sellele, et Euroopa Parlamendis anti kõnealusele kokkuleppe eelnõule üldine toetus, seiskusid läbirääkimised kahjuks 2006. aastal, sest nõukogu ei olnud valmis kõnealusele küsimusele tähelepanu pöörama, ning lisaks sellele tekkisid kahtlused, kas institutsioonidevaheline kokkulepe on õige vahend.

Küsimused, mida institutsioonidevahelise kokkuleppega üritati lahendada, on endiselt päevakorral. Reguleerivate ametite erinev roll, struktuur ja iseloom muudab süsteemi läbipaistmatuks ja tekitab kahtlusi nende vastutuse ja õiguspärasuse suhtes. Ametite erinevad rollid toidavad kahtlusi, et nad võiksid sekkuda valdkondadesse, mis kuuluvad pigem ELi poliitika kujundajate pädevusse. Muude institutsioonide ja eelkõige komisjoni kohustused ametite suhtes kannatavad selge raamistiku ja konkreetset määratletud kohustuste puudumise tõttu.

3.1. Ühtsesse lähenemisviisi kaasatavad küsimused

Olenemata vormist on komisjon arvamisel, et reguleerivate ametite juhtimise küsimuses on vaja ühist lähenemisviisi. Ametid on alati üksteisest erinevad: nende erinevad ülesanded, tööviis ja suurus ei ole välja kujunenud juhuslikult, vaid peegeldavad katset teha kõige paremini kindlaks, kuidas iga amet saaks oma kohustusi tõhusalt täita. Tuleb leida tasakaal vajaduse vahel leida piisavalt ühtlustatud lähenemisviis, mis annab ametitele selge koha Euroopa juhtimises, ja vajaduse vahel tagada ametite konkreetsete tunnusjoontega arvestamine. ELi avalik-õiguslike asutustena peab kõikide ametite töö olema korraldatud nii, et järgitakse peamisi põhimõtteid vastutuse ja usaldusväärse finantshalduse valdkonnas. Kuigi ametite suhtes kohaldatakse jätkuvalt finantsmäärust ja personalieeskirju, õigustab nende väiksus võrreldes ELi institutsioonidega tarvilikke kohandusi.

---

¹² KOM(2005) 59, 25.2.2005.

Ameteid käsitleva ühtse lähenemisviisi peamised osad peaksid hõlmama järgmisi valdkondi:

- *Reguleerivate ametite ülesanded*

Olemasolevate ametite erinevad rollid tõendavad, et seda, mida amet peaks tegema, ei saa kindlaks määrata ühtse mudeli järgi. Kuid ametid jagunevad erinevatesse kategooriatesse. Kõnealuste erinevate kategooriate selge määratlemine parandaks arusaamist ametite rollist.

Reguleerivate ametite erinevad kategooriad

Ameteid on võimalik liigitada erinevalt. Üks kasulik viis on liigitada neid nende peamiste ülesannete järgi. Kuigi ametid täidavad tihti mitmeid eri rolle, on ametite tegevuse raskuspunkti analüüsi põhjal võimalik välja tuua järgmised kategooriad¹³:

- ametid, mis võtavad vastu üksikotsuseid, mis on õiguslikud siduvad kolmandate isikute suhtes: CVPO, OHIM, EASA¹⁴ ja ECHA¹⁵.
- Ametid, mis abistavad ka otseselt komisjoni ja vajaduse korral liikmesriike tehniliste ja teaduslike arvamuste ja/või inspeksiooniaruannete vormis: EMSA¹⁶, EFSA, ERA ja EMEA.
- Operatiivtegevuste eest vastutavad ametid: EAR, GSA, CFCA, FRONTEX, EUROJUST, EUROPOL ja CEPOL.
- Ametid, mis vastutavad objektiivse, usaldusväärse ja kergesti mõistetava teabe kogumise, analüüsimise ja edastamise ning võrgustike loomise eest: CEDEFOP, EUROFOUND, EEA, ETF, EMCCDA, EU-OSHA, ENISA, ECDC, FRA ja Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut.
- Muude ametite ja institutsioonide talitused: CdT.

- *Ametite struktuur ja tegevus*

Ametite juhtimist käsitlev ühtlustatum lähenemisviis võimaldaks kohaldada teatavaid standardseid eeskirju haldusnõukogu, direktori ning ameti töö kavandamise ja aruandluse suhtes. See aitaks muuta selgemaks ametite suhet ELi institutsioonide ja liikmesriikidega.

- *Vastutus ja reguleerivate ametite suhe teiste institutsioonidega*

Olemasolevad mehhanismid, millega tagatakse vastutus reguleerivate ametite tegevuse eest, peaksid olema selgelt mõistetavad nii ametitele kui ka institutsioonidele. Need peaksid sisaldama tingimusi aruandluse ja auditite kohta, suhet sidusrühmadega ja vastamist parlamendi küsimustele. Ametite juhtimisel tuleb arvestada ka heade haldustavade peamisi standardeid, et hajutada võimalikke riske. Ka ametite tegevuse hindamise küsimuses peaksid kehtima ühtsed eeskirjad.

---

¹³ Hõlmatud ei ole ühise välis- ja julgeolekupoliitika valdkonnas loodud ametid.

¹⁴ EASA abistab ka otseselt komisjoni ja vajaduse korral liikmesriike tehniliste ja teaduslike arvamuste ja/või inspeksiooniaruannete vormis.

¹⁵ ECHA abistab ka komisjoni ja vajaduse korral liikmesriike tehniliste ja teaduslike arvamuste ja/või nõuannete vormis.

¹⁶ EMSA volituste hulka kuuluvad ka olulised operatiivtegevused (eelkõige mere saastetõrjetegevused).

- Eelkõige ei tohi komisjoni vastutuse suurus ületada komisjoni mõju ametite tegevusele. Samal ajal analüüsib komisjon oma sisekorda tagamaks, et side ametite ja komisjoni talituste vahel ning komisjoni talituste roll põhineks õigetel alustel. Lisaks sellele on küsimusi seoses ametite ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu vaheliste suhetega ka muudes valdkondades lisaks eelarvemenetlusele ning sellele, et nad lepivad kokku ameti õiguslikus aluses. Näiteks oleks tarvis kindlaks määrata Euroopa Parlamendi osalus ametite haldusnõukogu ja direktori nimetamises.
- *Parem õigusloome ja ametite tegevus*
Et ametid moodustavad liidu juhtimisstruktuuri osa, on oluline, et nad kohaldavad parema õigusloome ajakohastatud põhimõtteid. See tähendab, et keskendutakse oma põhitegevustele, arvestatakse vajadust konsulteerida nõuetekohaselt sidusrühmadega ja anda neile tagasisidet ning organiseeritakse oma tegevus nii, et oleks tagatud läbipaistvus ning et nii institutsioonid kui ka sidusrühmad saaksid tõhusalt jälgida ametite tegevust.
- *Reguleerivate ametite loomine ja nende tegevuse lõpetamine*
Kehtestada võiks ametite loomise menetluse ja arvesse võtta vajadust mõjuhindamise teostamiseks enne, kui komisjon esitab oma ettepaneku, ja vajadust selgitada ameti asukohariigi rolli, sealhulgas see, et asukohariik tagab nõuetekohased võimalused ameti töötajate laste hariduseks¹⁷. Lisaks sellele saaks kehtestada tingimused, et hinnata, millal amet on täitnud oma ülesande ja võib lõpetada oma tegevuse.
- *Kommunikatsioonistrateegia*
Kommunikatsioonistrateegia põhiliste eeskirjade kehtestamine ametitele aitaks parandada avalikkuse arusaamist ametite rollist ja tagada, et ametite kommunikatsioonipoliitika on kooskõlas liidu üldise lähenemisviisiga.

3.2. Sammud ühise raamistiku suunas

Institutsioonidevahelise kokkuleppe osas ei ole suudetud saavutada edu. Seetõttu on komisjonil kavas võtta oma ettepanek institutsioonidevahelise kokkuleppe kohta tagasi ja asendada see üleskutsega algatada institutsioonidevaheline arutelu, mis võiks viia ühise lähenemisviisini.

- Seda eesmärki arvestades peaks järgmine samm olema arutelu, kus kolm institutsiooni saaksid koos poliitiliselt hinnata ametitega seotud kogemusi ja ametite rolli liidus. See võimaldaks välja töötada ühise arusaama sellest, milline peaks olema reguleeriva ameti struktuur ning selgelt kindlaks määrata iga institutsiooni kohustused ametite ees. Komisjon teeb ettepaneku luua sel eesmärgil institutsioonidevaheline töörühm. Esimene samm kõnealuses dialoogis võiks olla ameteid käsitlevad olemasolevad uurimused ja aruanded, näiteks aruanded, mille komisjon on Euroopa Parlamendile esitanud 2008. aasta eelarvemenetluse raames,¹⁸ ja Euroopa Kontrollikoja aruanded.

¹⁷ Kõnealune nõue on juba sätestatud eelarvedistsipliini käsitleva institutsioonidevahelise kokkuleppe artiklis 47 ning paremat õigusloomet käsitleva institutsioonidevahelise kokkuleppe artiklites 27–30.

¹⁸ Olemas on kaks asjaomast aruannet: (i) ametite hindamise kokkuvõte ja (ii) ametite hindamise hetkeolukord ja planeerimine.

- Juhul kui lähtutakse tõelisest institutsioonidevahelisest dialoogist reguleerivaid ameteid käsitleva visiooni üle, oleks loomuliku arengu kohaselt järgmine samm sellise õigusakti vastuvõtmine, mis annaks kõnealusele dialoogile kuju ja tagaks selle läbipaistvuse. Komisjon säilitab avatud seisukoha institutsioonidevahelise kokkuleppe alternatiivide osas, olenemata sellest, kas väljapakutud lahendused on õiguslikud siduvad või mitte. Ülim eesmärk peaks olema saavutada poliitiline arusaam, sest arvestades reguleerivate ametite mitmekesisust, ei oleks asjakohane üritada kopeerida rakendusametite suhtes kokkulepitud õiguslikku raamistikku. Vahepeal kavatses komisjon jätkata institutsioonidevahelise kokkuleppe filosoofia ja peamiste põhimõtete kasutamist oma ametid käsitleva lähenemisviisi keskmene.
- Samal ajal kavatses komisjon käivitada ametite põhjaliku hindamise. Kõnealune hindamine annab panuse käimasolevasse arutellu ühenduse ametite süsteemi tuleviku üle ning selle raames hinnatakse kõiki ametid horisontaalselt¹⁹. Uus hindamine võimaldab kõikidel Euroopa institutsioonidel analüüsida liidu ametite loomise ja nende tegevuse tegelikku mõju. Komisjonil on kavas esitada hindamise tulemuste aruanne 2009. või 2010. aastal.
- Et võimaldada kõnealuse hindamise korraldamist stabiilsetes tingimustes, on komisjon otsustanud mitte esitada ettepanekuid uute reguleerivate ametite loomise kohta enne hindamise lõpetamist. Nende ametite puhul, mille loomise üle juba arutletakse institutsioonidevaheliselt, jätkatakse kavakohast menetlust; see hõlmab ka ettepanekuid energeetika ja telekommunikatsiooni valdkonnas ning ametid, mille loomist kavandatakse justiits- ja siseküsimuste valdkonnas,²⁰ ning samuti muudatuste tegemist olemasolevate ametite reguleerimisalas. See peaks võimaldama kõikidel institutsioonidel hindamise tulemusi arvestades põhjalikult analüüsida reguleerivate ametite loomise ja tegevuse mõju ja tagajärgi liidule. Tulemuseks peaks olema edaspidine ühine lähenemisviis ametitele.
- Kokkulepitud lähenemisviisi tuleks kohaldada kõikide ametite suhtes, võttes arvesse nende eripära, ning vajaduse korral tuleks muuta põhiõigusakte, et kooskõlastada neid uue lähenemisviisiga.

---

¹⁹ Komisjon on juba teostanud väiksemamahulisi horisontaalseid uurimisi ametite süsteemi valdkonnas, näiteks 2003. aastal korraldatud metauuring detsentraliseeritud ametite kohta, ja praegu käimasolev uuring, mis mõlemad põhinevad detsentraliseeritud ametite hindamisaruannetel.

²⁰ Silmas on peetud võimalikku ettepanekut SIS II, VIS ja EURODACi operatiivjuhtimise ning muude laiaulatuslike IT-süsteemide arendamise ja haldamise ameti kohta ning võimalikku ettepanekut varjupaigaküsimuste Euroopa tugibüroo kohta. Käsil on mõju hindamine ja teostatavusuuringud.

4. KOKKUVÕTE

Komisjoni arvates võivad ametid oluliselt rikastada liidu juhtimisstruktuure. Praegu aga ei kasutata kõnealust potentsiaali täielikult ära ühise visiooni puudumise tõttu reguleerivate ametite rolli ja toimimise küsimuses.

Seetõttu kutsub komisjon Euroopa Parlamenti ja ministrite nõukogu üles ühinema dialoogiga, mis käsitleb ametite rolli Euroopa juhtimises. Institutsioonidevaheline töörühm võimaldaks määrata kindlaks ameteid käsitlevad peamised küsimused ning töötada välja kõikide ametite suhtes kohaldatavad põhieeskirjad. Samal ajal on komisjonil kavas:

- tagasi võtta oma ettepanek institutsioonidevahelise kokkuleppe kohta;
- korraldada 2009. aasta lõpuks horisontaalne hindamine reguleerivate ametite kohta ja anda selle tulemustest nii kiiresti kui võimalik aru Euroopa Parlamendile ja nõukogule;
- mitte teha ettepanekuid uute reguleerivate ametite kohta, kuni hindamine on lõpule viidud (2009. aasta lõpp);
- läbi vaadata komisjoni enda süsteem, millega reguleeritakse komisjoni suhteid ametitega, ja ametite mõju hindamise meetoodika.

Ametite teenuste tõhus pakkumine annab märkimisväärse panuse ELi poliitika rakendamisse. Komisjoni arvates peaksid kolm institutsiooni tegema koostööd, et välja töötada selge ja ühtne visioon ametite tulevases rollist liidu juhtimises.